

Edicions de 1984 recupera el recull de contes 'De la raça que es perd', publicat l'any 1917

LA
BARCELONA

El poeta Enric Casasses fa ara un pas més en la recuperació de l'oblidat Juli Vallmitjana, de qui treu 'De la raça que es perd', un recull de relats sobre els gitanos de principis de segle.

Els gitanos que pintava Isidre Nonell són els mateixos que va tractar Juli Vallmitjana (Barcelona, 1873-1937) i que posteriorment va convertir en personatges de conte. Espinassa, Matamoros, Retatai, Petus, Motxoneta, Pascalet,

Els gitanos catalans de fa un segle, segons Juli Vallmitjana

Piuleta, Nyapa, Tit i Catxareta són alguns dels protagonistes d'aquest recull de nou relats que publica Edicions de 1984.

Editat per Enric Casasses i amb pròleg de Julià Guillamon, el volum s'afegeix a *La Xava*, apareguda en la mateixa editorial el 2003, i tindrà encara continuïtat amb un tercer volum, *Lletres al meu fill David*, uns escrits inèdits del 1931-33 que donen moltes pistes sobre l'obra i les idees de Vallmitjana. L'escriptor que havia volgut ser pintor i que no va començar a publicar fins passada la trentena, ha quedat "encasellat massa temps com a autor de teatre

de baixos fons", diu Guillamon, que defensa la riquesa i complexitat de la seva literatura, una complexitat que "es projecta cap enfora -amb la descripció del món dels marginats i dels exclosos- i cap endins -amb la recreació de l'aventura interior, que una interpretació en clau biogràfica permet treure ara a la llum".

El seu nebot Moisès Broggi i els seus néts Victor i Anna Maria Sagi descriuen Vallmitjana, segons Guillamon, "com un personatge introvertit, depressiu, torturat per fòbies i pors, que concorda amb la imatge de l'home prim i ulle-

rós que coneixem per l'extraordinari retrat que li va fer Picasso l'any 1900" i amb l'home que de gran es va retirar voluntàriament al sanatori Pere Mata de Reus. L'espòs d'Anna M. Sagi, el pintor Ramon Pichot, ha contat que quan als anys 50 "anava a buscar gitanes perquè li fessin de models, els gitanos més vells encara es recordaven de Vallmitjana", escriu Guillamon, segons el qual al llibre l'escriptor "retrata els gitanos en ple procés de sedentarització, nostàlgics del passat nòmada, de la vida primitiva, harmònica amb la natura", d'aquí el títol del volum.